МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ,
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ,
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Л. УКРАЇНКИ,
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
(НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ)
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

«ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ»

20 ТРАВНЯ 2020 р.

Частина 1

Україна, м. Дубляни

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ***ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ***	
Грицина О.В., Шолудько О.В. РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ	13
Трещов М.М. ДЕРЖАВНИЙ ФОНД БОРОТЬБИ З ПАНДЕМІЄЮ: ПЕРСПЕКТИВИ, НЕДОЛІКИ, ДОСВІД ЄС	16
Natalia Budnyk, Mariya Knir THE ESSENCE AND PECULIARITIES OF DECENTRALIZATION AS AN ECONOMIC CATEGORY	19
Карпич А.Ю., Будник Н.А., БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ, ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ДЕКОНЦЕНТРАЦІЯ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	22
Кузнєцова Ю. В., Носач Л.Л. ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ ЯК СПОСІБ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ	25
Мунько А.Ю. УКРІПЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ САМОДОСТАТНОСТІ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	27
Олійник Л.А., Діскаленко А.С. СТАН ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	31
Теплякова Д.І., Мещеряков В.Є. ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	34
Шелудько С.А. СПІВПРАЦЯ З МВФ ЯК ОСНОВА МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	36
Шкіра А.А., Сафонова Л.Д. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ	39
СЕКЦІЯ 2. ***СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В СВІТОВОМУ СТРАХОВОМУ ПРОСТОРІ***	
Гнатишин Л.Б., Прокопишин О.С. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ	42
Томашевський Ю. М. СИСТЕМИ САМОСТРАХУВАННЯ ТА ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ	45

Список використаних джерел

1. Харун О. А., Годлевська М. А. Інвестиційний клімат та напрями його покращання в системі конкурентоспроможності національної економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2013. № 3. Т. 3. С. 69-76.

2. Малай А.О. Вплив прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток приймаючої країни. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 16 С. 21–24.

Шелудько С.А., к.е.н., викладач
Одеський національний економічний університет

СПІВПРАЦЯ З МВФ ЯК ОСНОВА МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Від моменту відновлення незалежності в 1991 р. економіка України практично постійно знаходиться під впливом структурних криз. Досягнення певної стабілізації, зазвичай, ставало можливим виключно завдяки зовнішній підтримці – в першу чергу, з боку Міжнародного валютного фонду. Проте, численні критично важливі вимоги щодо нормалізації економічних і фінансових відносин всередині країни завжди зустрічали непереборний спротив – як з боку політичних еліт, так і суспільства.

Наріжними каменями цих суперечностей щоразу ставали ті самі проблеми: приховане керування валютним курсом, що призводило до численних девальвацій і хронічної слабкості міжнародної ліквідності; корумпована енергетична галузь, низька ефективність якої створювала постійний тягар державному бюджету; суспільний тиск на фіскальну сферу через низький рівень офіційних доходів населення та незбалансованість пенсійної політики; неповноцінна незалежність центрального банку та недокапіталізована банківська система з її неспроможністю мінімізувати наслідки валютного ризику.

За таких умов результативність співпраці України з МВФ виглядає сумнівною навіть у задумі, в той час як реальність демонструє наочну шкідливість отримання зовнішнього кредитування без наміру виконати необхідні реформаторські кроки для раціонального використання цих позик.

З метою ефективного функціонування заради світової монетарної стабільності та планомірного розвитку ринків капіталу та інвестицій, країни-засновники наділили МВФ двома мандатами: наглядовим і кредитним. Відтак, останній призначений для допомоги країнам-членам у вирішенні проблем платіжного балансу. Основні інструменти поділяють на три групи, в залежності від джерела фінансування, на ті, що фінансуються із Загального рахунку

ресурсів (GRA), ті, що фінансуються за рахунок Трасту для подолання бідності (PRGT) та т.зв. політичні інструменти (які не вимагають фінансування).

Як випливає за табл. 1, різні інструменти призначені для різних типів потреб країн у зовнішньому фінансуванні (зазвичай, для вирівнювання платіжного балансу). Держави-члени, що мають достатню суму на своїх загальних рахунках у МВФ, можуть отримувати допомогу за відповідними програмами. В іншому випадку – зазвичай, для країн з низьким рівнем доходу, – фінансування надається за рахунок спеціально створеного трасту.

Історично, найбільш популярним інструментом є угоди та кредити стенд-бай, призначені для вирішення короткострокових проблем із платіжним балансом.

Таблиця 1. **Основні макрофінансові інструменти МВФ**

Назва	**Термін**	**Призначення**	**Джерело**
Угода стенд-бай (SBA)	до 3 р.	Швидкий вихід з кризи та відновлення зростання	GRA
Розширене фінансування (EFF)	до 4 р.	Виправлення структурних дисбалансів протягом тривалого часу	
Швидкий інструмент фінансування (RFI)	пряма купівля	Екстрене врівноваження платіжного балансу	
Гнучка кредитна лінія (FCL)	1–2 р.	Попередження потенційних криз платоспроможності	
Пруденційна лінія ліквідності (PLL)	6 міс. або 1–2 р.	Підтримка міжнародної ліквідності	
Кредит стенд-бай (SCF)	1–2 р.	Макроекономічна підтримка країн з низькім рівнем доходу	PRGT
Розширене кредитування (ECF)	3–5 р.	Скорочення бідності, стимуляція додаткової іноземної допомоги	
Швидке кредитування (RCF)	прямий продаж	Екстрена допомога для країн з низькім рівнем доходу	
Політичний інструмент підтримки (PSI)	1–5 р.	Піврічна оцінка МВФ для донорів, кредиторів і громадськості	–
Політичний інструмент координації (PCI)	6 міс. – 4 р.	Стимулювання фінансування з інших джерел	

Джерело: складено автором за даними [1].

Україна активно користується кредитними ресурсами за різними програмами МВФ вже більше чверті століття. За цей час сукупний борг перед цією організацією сягнув близько 7 млрд. СПЗ або 254 млрд. грн. (таблиця 2), що становить, зокрема, 23 % запланованих доходів держбюджету на 2020 р. або більше 50 % валового накопичення в 2019 р.

Як видно за даних табл. 2, у структурі задіяних інструментів МВФ закономірним є перехід у 2015 р. від угод стенд-бай та інших екстрених програм до більш довгострокового розширеного фінансування. Тим не менш,

найбільші зобов'язання були сформовані не в кризові роки (2008–2009 або 2014–2015 рр.), а в періоди декларованої стабілізації економічної ситуації (2010–2012 та 2016–2018 рр.), що формує чітке уявлення про джерела та засоби такого «покращення». Саме тому раціональне розміщення отриманих коштів набуває особливої актуальності, оскільки від цього залежить не лише втримання досягненого рівня розвитку, а й планомірне погашення боргу в майбутньому.

Таблиця 2. **Зобов'язання України перед МВФ, млрд. СПЗ (на кінець року)**

Рік	Непогашені зобов'язання				*Довідково:* всього зобов'язань, млрд. грн.
	всього	у т.ч. за інструментами:			
		SBA	EFF	інші	
1994	0,25	0,00	0,00	0,25	–
1995	1,04	0,54	0,00	0,50	2,76
1996	1,57	1,07	0,00	0,50	3,96
1997	1,78	1,28	0,00	0,50	4,89
1998	1,99	1,24	0,25	0,50	10,53
1999	2,04	0,90	0,71	0,44	14,53
2000	1,59	0,34	0,90	0,35	10,91
2001	1,52	0,06	1,19	0,27	10,27
2002	1,38	0,00	1,19	0,19	10,19
2003	1,24	0,00	1,13	0,10	9,56
2004	1,03	0,00	1,01	0,02	7,92
2005	0,83	0,00	0,83	0,00	6,17
2006	0,55	0,00	0,55	0,00	4,25
2007	0,27	0,00	0,27	0,00	2,24
2008	3,06	3,00	0,06	0,00	35,26
2009	7,00	7,00	0,00	0,00	83,84
2010	9,25	9,25	0,00	0,00	119,43
2011	9,25	9,25	0,00	0,00	114,60
2012	7,02	7,02	0,00	0,00	84,62
2013	3,36	3,36	0,00	0,00	59,36
2014	3,94	3,94	0,00	0,00	116,67
2015	7,70	2,97	4,73	0,00	274,90
2016	8,42	2,97	5,44	0,00	306,40
2017	8,52	2,34	6,18	0,00	321,46
2018	8,04	1,86	6,18	0,00	296,42
2019	6,88	1,00	5,88	0,00	253,89

Джерело: розраховано та складено автором за даними [2].

У грудні 2019 р. директор-розпорядник МВФ Кристаліна Георгієва повідомила про намір укласти нову трьохрічну угоду EFF на суму 4 млрд. СПЗ. Ключовими діями, які мають бути виконані Україною для надання допомоги, є ухвалення низки законодавчих актів, зокрема щодо вдосконалення регулювання банківської діяльності та земельних відносин [3]. Реалізація цього не лише відновить доступ до міжнародного кредитування, а й підтвердить рішучість

намірів українського уряду щодо лібералізації економіки та боротьби з впливом олігархічних капіталів на структуру національного господарства.

Отже, зважаючи на стратегічну важливість співпраці України з МВФ і ключову роль, яку відіграє макрофінансова допомога в забезпечення економічної стабільності, доцільною є реалізація названих реформ, оскільки від них залежить здатність вітчизняної економіки протистояти новим кризовим тенденціям, що розгортаються внаслідок пандемії коронавірусу.

Список використаних джерел

1. IMF Lending. URL: https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-Lending
2. Ukraine: Financial Position in the Fund. URL: https://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.aspx?memberKey1=993&date1key=2099-12-31
3. Statement by the IMF Managing Director on Ukraine (March 26, 2020). URL: https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/03/26/pr20112-ukraine-statement-by-the-imf-managing-director

Шкіра А.А., студент
Сафонова Л.Д., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ

Бюджет держави є дієвим інструментом регулювання економічних процесів і засобом реалізації державної політики. У ньому концентрується вагома частка валового внутрішнього продукту, що централізовано розподіляється на розвиток національної економіки. При цьому ключові функції бюджету (розподільча, контролююча та забезпечуюча) виконуються за рахунок ефективного управління його складовими, у першу чергу, видатковою частиною.

Видатки державного бюджету відіграють одну з головних ролей у розвитку нашої держави. Відповідно до Бюджетного кодексу України видатки бюджету – «це кошти, які спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом» [1].

За даними таблиці 1 видатки Державного бюджету протягом 2015–2019 років збільшилися на 409,76 млрд грн або на 101,7%. Найбільшу питому вагу у структурі видатків ДБУ займають статті: загальнодержавні функції, соціальниий захист та соціальне забезпечення, громадський порядок, безпека і судова влада і оборона, а в абсолютному значенні найбільше зросли видатки на